

IOGT i Norge er en landsomfattende ruspolitisk organisasjon i vekst. Vi driver ulike rusforebyggende tiltak og et utstrakt sosialt arbeid rettet mot rusavhengige og mot barn og unge. Vi jobber for å gjøre det lett å ta rusfrie valg og vil bidra til et trygt og inkluderende samfunn.

NOTAT TIL HELSE- OG OMSORGSKOMITEEN vedr.

Dokument 8:141 S (2017-2018) Representantforslag om en offensiv og solidarisk alkoholpolitikk er mottatt.

Takk for et godt og viktig forslag om virkemidler for å forebygge og redusere de omfattende skadene av alkoholbruk!

IOGT støtter alle forslagene. En nasjonal alkoholstrategi er helt nødvendig for å nå målet om 10 prosent reduksjon av skadelig bruk av alkohol innen 2025. De regulatoriske virkemidlene må benyttes mer effektivt for å oppnå dette.

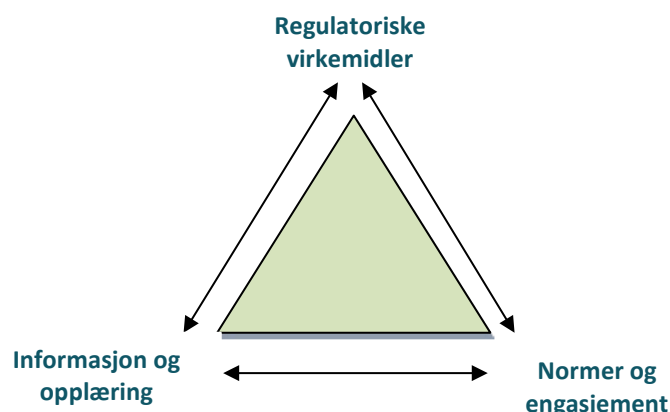
Vi mener at en fremstilling av de samfunnsmessige kostnadene ved alkohol for samfunnet vil gi et godt grunnlag for å skape forståelse for ruspolitiske prioriteringer for å redusere det totale alkoholforbruket og dermed også den skadelige alkoholbruken.

IOGT mener at det er viktig å ha med seg disse perspektivene i arbeidet:

- Legg til rette for den store samtalen om alkoholens plass i vårt samfunn. Det krever et spesielt fokus på utfordringen som normaliseringen av alkoholbruk i norsk kultur og effekten dette har på barn og unge og andre sårbare grupper.
- Det er viktig å styrke og anerkjenne positive rusfrie trender blant unge: Ungdataundersøkelsene dokumenterer at ungdom drikker senere og mindre. 20 prosent i aldersgruppen 16-34 år har ikke drukket alkohol siste året ifølge rapporten *Rusmidler i Norge 2016*
- Sørg for at rusforebygging også handler om metodikk som har et spesielt fokus på alkoholkultur og kunnskap om de folkehelsemessige konsekvensene av rusbruk i samfunnet. Skolen er en viktig arena fordi den samler alle uavhengig av bakgrunn. Skolen favner de ungdommene som har størst behov for forebyggende innsats. På andre arenaer er det de mest utsatte ungdommene som faller ut først.
- Foreldreinvolvering og foreldresamarbeid (samarbeid i lokalsamfunn) er viktig i alt rusforebyggende arbeid gjennom hele oppvekstforløpet. IOGT har svært gode erfaringer med dette fra Sterk&Klar-programmet som vi gjennomfører ved en rekke norske ungdomsskoler i samarbeid med foreldreutvalgene ved skolene.
- Gi frivillige rusforebyggende organisasjoner mulighet til å bygge opp og ta vare på kompetansen og engasjementet gjennom forutsigelige tilskuddsordninger og et langsiktig perspektiv på samarbeid med det frivillige.
- Bygg videre på den ansvarlige og restriktive ruspolitikken vi har hatt og skap forståelse for hvorfor vi har denne politikken.

Det må jobbes både politisk og kulturelt med rusforebygging:

I vårt rusforebyggingsarbeid tar vi utgangspunkt i det som kalles *forebyggingstriangelet*

Den mest effektive rusforebyggingen er en politikk som regulerer tilgjengelighet og bruk. Informasjon og opplæring er eksempelvis informasjonskampanjer, samtaler med gravide, forebyggingprogrammer, kursvirksomhet og andre former for påvirkningsarbeid rettet mot å øke kunnskap, fremme holdninger, kompetanse og endre atferd. Normer og engasjement handler om forståelse, holdninger, interesse og mobilisering for å redusere alkoholskadene.

Den norske alkoholnormen må utfordres

De tre elementene henger sammen og påvirker hverandre:

Den norske alkoholnormen har to store utfordringer: 1) Den innebærer en forventning om at alle velfungerende voksne bruker alkohol og en normalisering av alkoholbruk og 2) den har en stor aksept for fyll og for utagerende atferd knyttet til alkoholbruk.

En reduksjon i det skadelige alkoholforbruket innebærer at vi må redusere totalforbruket og at vi endre fyllekulturen. Da er vi avhengige av gode forebyggingsprogrammer og av godt informasjonsarbeid for å utfordre den rådende alkoholnormen.

Det må være enkelt og attraktivt å ta alkoholfrie valg

Folkehelsemeldingen «Mestring og muligheter», Meld.St. 19 (2014-2015), fokuserer på at det skal legges til rette for sunne helsevalg. Det må i større grad legges til rette for at det skal være enkelt å ta rusfrie valg både i enkeltsituasjoner og i lengre perspektiver, ikke minst av hensyn til sårbare grupper.

Effektiv og målrettet bruk av de regulatoriske virkemidlene vil ha en stor betydning for den enkeltes valg. Eksempelvis vil en mer effektiv håndheving av aldersgrensene innebære at ungdoms fysiske tilgang til alkohol reduseres. Men en normalisering av en rusfri ungdomstid forutsetter også at foreldre og voksensamfunnet bidrar til å gjøre alkohol mindre viktig på våre egne sosiale og kulturelle arenaer.

Kunnskap gir økt engasjement for ansvarlig alkoholpolitikk

Et økende engasjement for å redusere fylleatferd og skadelig alkoholbruk vil med stor sannsynlighet også gi en større oppslutning og forståelsen for de regulatoriske virkemidlene.

Jo bedre samspill mellom de ulike tiltakene, jo bedre effekt vil en alkoholforebyggende strategi ha.

Dra nytte av den frivillige mobiliseringen

De frivillige organisasjonene er sentrale og nødvendige aktører for en god og helhetlig rusforebygging. En av de viktigste årsakene til at vi har et lavere forbruk og færre skader enn mange andre land, både når det gjelder alkohol og narkotika, er at vi har klart å mobilisere mennesker både til støtte for en god politikk og til å gjøre en innsats forebyggende og på behandlingssiden. Det er helt vesentlig å ta vare på denne styrken.

Kontakt: Generalsekretær i IOGT, Hanne Cecilie Widnes
e-post: cecilie.widnes@iogt.no
mob 48231660